

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 673/2018 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen arpajaislain vastaisen markkinoinnin estämisen toimenpiteistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Heli Järvisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 673/2018 vp:

Ovatko viranomaiset käynnistäneet tai aikeissa käynnistää toimenpiteitä eduskunnan säättämän lain (68/2018) toimeenpanemiseksi lainsäätäjän edellyttämällä tavalla?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014, aiemmalta nimikkeeltään tietoyhteiskuntakaari) 32 §:n mukaan toimilupaviranomainen voi peruuttaa toimiluvan osaksi tai kokonaan, jos ohjelmistotoimiluvanhaltija on toistuvasti ja vakavasti rikkonut arpajaislain (1047/2001) 62 §:n 2 momentin 1 kohtaa. Peruuttamisen edellytyksenä on lisäksi, että toimiluvanhaltija ei kehotuksesta huolimatta kohtuullisessa, vähintään kuukauden määräajassa korjaa menettelyään. Ohjelmistotoimiluvan peruuttamista koskeva säännös soveltuu ainoastaan maanpäällisessä digitaalisessa televisioverkossa (antenniverkossa) harjoitettavaan televisio- tai radio-toimintaan. Näin ollen kaapelitelevisiotoiminta jää ohjelmistotoimiluvan ja sitä koskevien säännösten soveltamisen ulkopuolelle.

Lainmuutosta koskevassa hallituksen esityksessä (HE 82/2017 vp) todetaan ohjelmistotoimilupien osalta, että Poliisihallituksen antamalla rahapeliä markkinointiin kohdistuvalla arpajaislain 62 a §:ssä säädetyllä rahapeliä toimeenpanokiellolla ja muilla Poliisihallituksen toistuvilla valvontatoimilla on merkitystä arvioitaessa ohjelmistotoimiluvan mahdollista peruuttamisperustetta.

Hallituksen esityksessä esitettiin myös, että radio- ja televisiotoiminnan ohjelmistotoimilupien myöntämisedellytyksiä tarkennettaisiin niin, että ohjelmistotoimilupaa ei myönnettäisi, jos on perusteltua syytä epäillä hakijan rikkovan arpajaislain rahapeliä markkinointia koskevia säännöksiä. Perustuslakivaliokunta katsoi kuitenkin lausunnossaan (PeVL 40/2017 vp), että kyseisen kaltainen ennakollinen este on ongelmallinen sananvapauden toteutumisen kannalta. Liikenne- ja viestintävaliokunta poisti mietinnössään viittauksen arpajaislakiin perustuslakivaliokunnan lausuntoon viitaten (LiVM 21/2017 vp).

Ohjelmistotoimiluvan peruuttamisen voidaan katsoa olevan tehokas keino arpajaislain vastaisen markkinointiin puuttumisessa. Peruuttaminen edellyttää ensinnäkin toistuvaa ja vakavaa

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 673/2018 vp

arpajaislaissa säädetyn markkinointikiellon rikkomista. Näin ollen mikään yksittäinen ja vähäinen arpajaislain vastainen markkinointitoimi ei voi johtaa ohjelmistotoimiluvan peruuttamisen. Toiseksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain säännös edellyttää, että ohjelmistotoimiluvan haltijaa ensin kehoitetaan korjaamaan menettelyään ja jos kehoitus ei johda määräajassa menettelyn korjaamiseen, voidaan lupa peruuttaa. Näin ollen menettelyssä edetään pehmeämmästä keinosta kovempaan.

Ohjelmistotoimiluvan peruuttaminen on ollut mahdollista kesäkuusta 2018 lähtien. Jotta arpajaislain vastainen markkinointi voi tulla kyseeseen ohjelmistotoimiluvan peruuttamisperusteena, on arpajaislain vastaista markkinointia tullut ilmetä myös lakimuutoksen jälkeen ja menettelyn on tullut olla toistuvaa ja vakavaa.

Poliisihallitus on aktiivisesti puuttunut Suomeen ja suomalaisille kuluttajille suunnattuun, antenniverkossa ilmenevään lainvastaiseen rahapelien markkinointiin. Poliisihallitus on muun muassa kirjelmöinyt ohjelmistotoimilupia saaneiden yhtiöiden ja yhtiöitä valvovien kansallisten viranomaisten kanssa. Kirjelmöinnissä on vastapuolelta vedottu muun muassa audiovisuaalisia mediapalveluita koskevassa direktiivissä säädettyyn lähetystoiminnan alkuperämaaperiaatteeseen. Marraskuussa 2018 hyväksyttiin direktiivin muutos ((EU) 2018/1808), jonka johdantokappaleessa on jossain määrin selkiytetty jäsenvaltioiden mahdollisuutta puuttua rahapelien markkinointiin kansallisen lainsäädännön nojalla alkuperämaaperiaatteesta huolimatta, jos kansallinen rahapelijärjestelmä ja kuluttajansuojajärjestelmän toimeenpanoon tähtäävät toimet täyttävät EU-oikeuden asettamat vaatimukset.

Direktiivin muutoksen johdosta vireillä olevat valvontatoimet jatkuvat ja Poliisihallitus harkitsee myös uusien kirjelmöintiprosessien aloittamista. Kirjelmöintien aikana kerättyä kattavaa ja ajantasaista aineistoa voidaan hyödyntää arvioitaessa arpajaislain vastaisen menettelyn mahdollista toistuvuutta ja vakavuutta, samoin kirjelmöintiä itseään Poliisihallituksen valvontatoimena. Viimeistään kirjelmöintiprosessin päättyessä Poliisihallitus arvioi, onko yksittäisessä asiassa syytä olla yhteydessä ohjelmistotoimilupaviranomaiseen luvan mahdolliseen peruuttamiseen liittyen.

Poliisihallitus ja Liikenne- ja viestintävirasto ovat ilmiön kitkemiseksi, tietoisuuden lisäämiseksi ja yhteistyön tiivistämiseksi laatimassa yhteistiedotetta, jonka aiheena on arpajaislain vastainen markkinointi ja ohjelmistotoimilupa. Yhteistiedote on tarkoitus jakaa laajasti ohjelmistotoimilupien haltijoille ja sidosryhmille.

On hyvä huomata, että antenniverkossa ilmenevän rahapelien markkinoinnin lisäksi arpajaislain vastaista markkinointia esiintyy useissa muissakin kanavissa, joissa erityisesti alaikäisten käyttäjien osuus on suuri, kuten sosiaalisessa mediassa. Poliisihallitus onkin puuttunut aktiivisesti rahapelien markkinointiin sosiaalisessa mediassa ja muualla internetissä ohjein ja selvityspyynnöin.

Helsingissä 20.3.2019

Sisäministeri Kai Mykkänen